

TESSA
AFSHAROVÁ

*Dcera
Rima*

ROMÁN

*Dcēra
Rima*

TESSA
AFSHAROVÁ

*Dcera
Rima*

KUMRAN.SK

UKÁZME SVOJU NÁDEJ

Americký originál Daughter of Rome:	©2020 by Tessa Afshar
Vydavateľ:	Tyndale House Publishers, Inc., 351 Executive Drive, Carol Stream, 60188 Illinois, United States of America Translated by permission.
Slovenské vydanie:	©2020 KUMRAN, s. r. o. Mýtna 62, 064 01 Stará Ľubovňa www.kumran.sk Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto knihy nesmie byť reprodukováaná, uložená do informačných systémov ani inak rozširovaná (elektronicky alebo mechanicky) bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa. Rukopis tohto diela vznikol s finančnou podporou Literárneho fondu.
Preklad:	Zdenka Buntová
Jazyková korektúra:	Eva Petrovičová, Jana Kerekrétyová
Zodpovedný redaktor:	Eva Štrbová
Originál obálky:	© Ilina Simeonova/Trevillion Images
Foto autorky:	© 2015 by Matthew Murphy
Obálka a grafická úprava:	Štefan Talarovič
Tlač:	Alfaprint, s. r. o.
Prvé vydanie:	ISBN 978-80-89993-21-5

*Venujem Jessie,
láskavej, hlbavej, vtipnej, nádhernej
a milovanej knihomolke.
Pre moje srdce budeš vždy pokladom.*

*Ďalším pokoleniam
vyrozprávame slávne a mocné skutky Pánove
a zázraky, ktoré urobil.*

ŽALM 78, 4

Prolog

PRISCILLA STÁLA PRED ZATVORENÝMI DVERAMI. Srdce jej búchalo, žalúdok sa búril. Toto bol štvrtý raz, čo tam prišla, tie tri predošlé sa zľakla, neodvážila sa vojsť. Tentoraz sa neotočí na päte. Čas sa stal nepriateľom, ktorého nemohla poraziť.

Drevené dvere museli byť kedysi natreté na karmínovočerveno, no časom vybledli a nadobudli nepeknú farbu hrdze. Zdvihla ruku, že zaklope. Prsty sa jej triasli. Zovrela päsť a čelom sa oprela o rozpraskanú farbu. Odvaha ju opustila. Nedokáže to!

Nie, musí sa vzchopiť.

Rýchlo zabúchala, aby si to nerozmyslela. Potom ešte raz. Tretí raz zabúchala tak silno, že si odrela hánky. Ešte ani nie je dnu a už krváca...

Otvoriť jej prišla neupravená sivovlasá žena s uvoľnenou kožou pod bradou, ktorá sa jej pri každom pohybe zatriasla. „Netreba trieskať, počula som ťa na prvý raz,“ zavrčala a zahradila dvere širokým telom neústupne ako vojenská stráž. „Čo chceš?“

„Prišla som...“ Priscilla zvesila hlavu a zadívala sa na topánky. „Potrebujem lekára.“

Starena neodpovedala, premerala si ju chladnými očami, akoby odhadovala cenu obnosenej tuniky a závoja, čo Priscille zakrýval hlavu a plecia, jemných náušnic s drobnými ametystami a striebornej spony vykladanej kúsočkami skla. Priscilla si chvíľu myslela, že ju tá ženská nevpustí. V prvom okamihu jej odľahlo, no vzápätí ju prepadla hrôza. Čo urobí, ak jej lekár odmietne pomôcť?

„Si tu sama?“ opýtala sa žena.

„Áno.“

„Máš mincu?“

Priscilla našmátrala meštek do polovice naplnený štrngajúcim striebrom, ktorý si priplá k stuhe okolo pása. Roztrasené prsty toľko zápasili so šnúrkou, až žena stratila trpezlivosť.

Bez okolkov jej meštek vytrhla, tučnými prstami rozviazala uzol, vysypala si mince na dľaň, starostlivo ich zrákala, potom ich vrátila do mešca a strčila ho za opasok. Až vtedy nechala Priscillu vojsť. Zaviedla ju do átria a kázala jej sadnúť si na špinavú lavicu.

Zo železného koša stúpala dym horiaceho kadidla. Priscilla si oblizla vysušené pery, od ťažkej zadúšajúcej vône jej zostalo nevoľno. S prekvapením si všimla, že v úzkom obdĺžnikovom átriu nie je sama. Na opačnej strane sedela na lavičke iná mladá žena. Na sebe mala elegantnú tuniku šafranovej farby a tvár jej zakrýval závoj.

Závoje nosili vydaté ženy, Priscilla naň nemala právo. Tým malým klamstvom sa snažila ochrániť svoje tajomstvo.

Aby sa nemusela zaoberať vlastnými myšlienkami, zadívala sa na ženu sediacu oproti. Cez závoj videla len obrys profilu, no hrdé držanie tela a silueta tváre sa jej videli povedomé. Ďalšia, ktorá si odtrpí následky jednej nerozumnej chvíle. Družka v hanbe.

Vtom v izbe nad nimi ktosi zvrieskol. Zatvorené dvere zvuk stlmili, no bolo jasné, že kričí žena, ktorá nesmierne trpí. Potom sa prenikavý krik premenil na stonanie. Priscille sa zadrhol dych. Zdvihla sa, na roztrasených nohách sa dovliekla k fontáne v strede átria a oprela sa o rozpalenú kamennú obrubu, aby neklesla na zem. Rukou nabrala vodu a ovlažila si tvár. Voda bola rovnako teplá ako vzduch, neosviežila ju.

Keď cez otvor v streche zavial do átria chladný vánok, zdvihla hlavu a vychutnala jeho dotyk. Potom prišiel silnejší závan a tunika sa jej roztancovala okolo nôh. Kútikom oka postrehla, že žene na lavičke prúd vzduchu nadvihol závoj z tváre a odfúkol jej ho na plece. Náhlivo si ho napravila, no Priscille ten kratučký okamih stačil. Tú tvár by poznala kdekoľvek.

„Antónia?“ pošepla ohromene. „Antónia!“ zopakovala hlasnejšie, zdvihla ruku a zakývala na pozdrav.

Žena sa odvrátila, nevšímala si ju.

Priscilla spustila ruku. Odmeranú reakciu nemohla Antónii vyčítať. Toto naozaj nebolo vhodné miesto na spoločenské zvitanie, najmä ak ste neter cisára Klaudia.

Navyše, nedalo sa povedať, že by s Antóniou boli priateľky. Stretli sa iba párkrát. Kým žil Priscillin otec, občas sa nad dcérou zmiloval a vzal ju na hostinu usporiadanú niektorým rímskym aristokratom. S cisárovou neterou sa stretla zo dva-tri razy, no okrem formálneho zoznámia spolu neprehodili ani slovo. Na to bola Priscilla príliš bezvýznamná. Antóniine výrazné črty sa však nedali zabudnúť.

So zvesenými plecami sa vrátila na špinavú lavicu, chrptom sa oprela o múr a rozmýšľala, čo také sa mohlo prihodiť, že Antónia navštívila tento dom bolesti. Krásavicu s dôležitými konexiami by chcel za manželku každý muž. Nie ako ju.

Nevdojak si spomenula na prvé stretnutie s Appiom, na jeho tmavé vlasy, podmanivý úsmev. Kreslil dačo na papyrus a očami ju hltal ako zrelú slivku.

Po otcovej smrti pred dvoma rokmi Priscilla stratila všetky spoločenské styky, prepadla sa do samoty, a keď jej brat výnimočne dovolil zúčastniť sa na hostine, bola odhodlaná vychutnať si každý okamih. Rozhodne nedopustí, aby ju tento hosť, ktorého meno ani nepozná, pripravil o zriedkavý pôžitok.

Jeho dobiedzavý pohľad ju však znervózňoval. „Čo robíš?“ opýtala sa.

„Kreslím najkrajšiu bytosť, akú som kedy videl.“

Prevrátila oči a pokúsila sa nevšimať si ho. Napokon jeho neodbytnú pozornosť nevydržala, podišla bližšie, nahla sa mu nad plece, pozrela na jeho výtvor a vybuchla do smiechu. „Veď je to vták!“

„To je labuť,“ vysvetlil dotknutým tónom. „Nádherný tvor.“

Obrázok sa mu vydaril, to sa muselo nechať. Elegantný postoj, dlhý, ladne prehnutý krk, čierno orámovaný koreň zobáka kontrastujúci so snehobielym perím.

„Tvoju krásu v ľudskej podobe ťažko zachytiť,“ zalichotil jej.

Našpúlila ústa, akoby sa jej jeho slová nepozdávali, no srdce sa jej rozbúchalo. Zapýrila sa. „A toto je čo?“ ukázala na sýtočervenú korunku na hlave labute.

Končekom prsta prešiel po prameni kučeravých vlasov, čo jej ležal na pleci, a vzdychol: „Nádhera! Takéto vlasy som ešte nevidel. Sú krajšie než koruna bohyne Héry.“

Na Priscillu, ktorej sa za ryšavú hrivu celý život vysmievali, pochvala zaúčinkovala ako dúšok omamného vína.

„Som Appius,“ predstavil sa mladík s ľahkým úklonom hlavy.

„Priska.“

„Nebodaj príbuzná toho slávneho generála?“

Bystrý mladík, ak postrehol súvislosť medzi menami. „Generál Priscus bol môj otec,“ prikývla, no zmienku o matke-otrokyni, ktorú si generál doviezol z Germánie, si odpustila. Otec sa s krásnou otrokyňou oženil, hoci mu nepriniesla zlato ani výhodné konexie. Isté bohatstvo a styky už vďaka svojmu pôvodu mal a ďalšie mu zabezpečila prvá manželka, ktorá mu porodila syna a dediča. Zomrela, keď sa pokúšala dať mu ešte jedného.

Keby generál teraz žil a dozvedel by sa, do akého maléru sa dostala jeho dcéra, vyhodil by ju na ulicu. Vlastným nožom by jej podrezal zápästia. Hocičo by bolo lepšie než táto hanba, do ktorej sa dostala zásluhou muža, ktorý ju nakreslil ako labuť. Keď Appia po zúfalom hľadaní pred pár týždňami konečne vypátrala, sedel a kreslil ďalšiu labuť, presne takú, ako nakreslil jej, no táto mala zlatú korunku – podľa zlatistých vlasov mladej ženy, ktorá ho inšpirovala. Priscilla vytiahla obrázok, ktorý nosila v záhrení, a hodila ho dievčine do lona. „Nič iné nakresliť nevie,“ varovala ju, aby ju ušetrila utrpenia a zrady.

Hore na poschodí buchli dvere. Priscilla sa obzrela. Starena, ktorá ju vpúšťala dnu, odvádzala dolu schodmi nejaké žieňa. Drobné, krehké stvorenie nariekalo, chvelo sa na celom tele, nohy sa mu podlamovali. Lekárova pomocníčka ho napoly vliekla, napoly niesla.

„Tu si sadni,“ prikázala trpiacej nešťastnici. „Donesiem ti niečo proti bolesti.“ Drsné ju posotila k ležadlu a zmizla v úzkom priechode.

Veď je to len dieťa! zhrozila sa Priscilla, keď zbadala detsky okrúhlu tvár.

Dievča malo tuniku posiatu flakmi. Priscilla s námahou preglgla, keď si uvedomila, že je to krv. Môže to takéto mláďatko prežiť v zdraví? Bez rozmýšľania vyskočila. „Dobre sa to skončí,“ kľakla si k dievčaťu a pohladkala ho po spotených vlasoch. „Budeš

v poriadku,“ uistovala ho, no istá si nebola. Dokáže sa toto dieťa v tele ženy po dnešku uzdraviť?

Dievčinka sa jej hodila do náručia a zakvílila: „Strašne to bolí!“

Priscilla ju objala. „To prejde. Opri sa o mňa. O chvíľu to prejde,“ utešovala ju a dúfala, že to nie sú plané sľuby.

Starena sa vrátila s hlinenou miskou a ošúchanou dekou. Oboje podala Priscille. „Dozri, aby to vypila,“ vybrechla a zamierila k lavičke na opačnej strane átria.

„Už ťa čaká,“ oznámila bez štipky súcitu v hlase. Antónia vstala a mlčky ju nasledovala. Priscilla sa za ňou dívala, ako stúpa po schodisku, kým jej nezmizla za dverami lekárovej izby. Musela obdivovať jej pokoj, Antónia pôsobila vyrovnane, akoby šla do kúpeľa, nie na krvavý mäsiarsky zákrok. Nezdalo sa, že by ju vidina bolesti a straty desila. Priscilla by prijala čo len polovicu jej sebaistoty.

Strhla sa a znova sa sústredila na dieťa, čo sa jej držalo okolo krku. „Tu máš, moja. Vypi to, uľaví sa ti.“

Dievčinka si obozretne chlipla a zmrštila tvár. „Do dna,“ posúrila ju Priscilla a pridržala jej misku pri ústach.

Poslúchla, no po poslednom dúšku sa rozkašľala. Aj Priscille sa zdvihol žalúdok, liečivý odvar príšerne páchol. Nečudo, že dievča napínalo. Priscilla si k nej prisadla a zababušila ju do deky. Okamžite zaspala, no ani v spánku sa k nej neprestala túliť.

Čas sa vliekol mučivo pomaly ako ťažký čierny mrak. Tentoraz nebolo zhora počuť nič. Nech už Antónia čo ako trpela, nevydala ani hlások. To ticho bolo ochromujúce. Priscilla si radšej nepredstavovala, čo v tej chvíli robia lekárove ruky. Najradšej by vybehla z dverí a už nikdy sa nevrátila.

Lenže čo potom? Po smrti otca-generála zdedil všetok majetok Priscillin brat. Volero Priscus otcovi nikdy neodpustil, že sobášom s nevzdelanou otrokyňou dovezenou z Germánie pošpinil pamiatku jeho urodzenej matky. Nikdy mu neodpustil, že otrokyňu zahalil do hodvábu a jemného plátna a urobil jej dieťa.

To dieťa bolo preňho ranou, čo sa nehojila, večným trňom v päte. Keď otec zomrel, Volero okamžite vyhnal učiteľa, ktorého generál dcére najal, odobral jej týždennú apanáž a uvrhol ju do postavenia len o chlp lepšieho, než mali slúžky.

Jeho ukrivdená zatrpknutosť sa pri najmenej provokácii menila v krutosť. Keby nebudaj odhalil jej tajomstvo, jej telo by vzápätí plávalo v špinavých vodách Tiberu. O tom Priscilla nepochybovala ani okamih.

Buď kalný Tiber, alebo tmavá komôrka nad schodiskom, to boli jediné jej možnosti.

Verná slúžka Lollia, ktorá sa o Priscillu starala od narodenia, jej nechtiac prezradila informáciu, ktorú potrebovala vedieť. Zmienila sa o priateľke, čo slúžila v dome Cassia, a svoju paniu viac ráz sprevádzala do domu istého lekára. Čím chcela naznačiť, že Priscilla nie je jediné rímske dievča z dobrej rodiny, ktoré sa ocitlo v takejto šlamastike. A Antóniina prítomnosť to dnes potvrdila.

Lollia, po otcovi polovičná Židovka, mala pevné morálne zásady a nikdy by svojej panej nenavrhol, aby požiadala o takúto službu. Iba ju chcela utešiť v zúfalstve. A tak sa Priscilla vydala k lekárovi potajomky. Nechcela k Lolliiným rastúcim obavám pridávať ďalšie.

Dvere na poschodí sa s hlučným buchnutím rozleteli. Priscilla sa mykla a pevnejšie objala dievča. Keď Antónia vyšla z izby, starena ju chcela chytiť pod pazuchu a pomôcť jej dolu schodmi, no Antónia jej ruku striasla. Vzápätí sa zatackala, zbledla ako krieda, no udržala kamennú tvár, hoci sa musela oprieť o stenu. Potom sa zhlboka nadýchla, vystrela plecica a pustila sa dolu schodmi. Kráčala pomaly, no vznešene. Ako kráľovná, nie ako hriešnica.

Jej neoblomný výraz budil rešpekt. Bolo jasné, že nedopustí, aby sa jej niečo postavilo do cesty. Prešla okolo Priscilly a zamierila k východu.

„Antónia,“ zašepkala Priscilla. „Bolo to...“ hlas sa jej zlomil. „Bolo to strašné?“

„Nebuď hlúpa. Bola to návšteva u lekára ako každá iná. A ak ešte raz vypustíš z úst moje meno, tak ťa zmastím, že budeš potrebovať chirurga.“

Nepočkala na starenin zapáchajúci odvar, ktorý by jej po zákroku železnými háčikmi a inými ostrými nástrojmi zmiernil bolesť, rovno zamierila k dverám. Tam kratučko zaváhala, potom si otvorila a zmizla na ulici.

Sivovlasá starena zastala pred Priscillou. „Si na rade,“ povedala a koža pod bradou sa jej zatriasla ako lodná plachta vo vetre.

Jeden

O ŠTYRI ROKY

AKVILU ŠTÍPALI OČI A NOS MAL PLNÝ prenikavého zápachu z kanalizácie a hniúcich odpadkov. V Ríme bol len dva dni a s otvorenými ústami obdivoval jeho architektonické zázraky. Aj teraz podchvílou postál a kochal sa pohľadom na honosné budovy so zložitými mozaikami, dláždené cesty hladké ako mladá tvár, dômyselné akvadukty, nádherné obchody, stĺporadia, telocvične. Veľkolepá nádhera vzbudzovala úžas, no v meste miest sa nenašlo jediné miestečko, ktoré by nebolo zamorené smradom.

Akvila vykročil za strýkom okolo stánku s rybami a pri krčme opatrne obišiel niekoľkých žobrákov. Tolko ľudí na jednom mieste ešte nevidel. Hovorilo sa, že Rím má milión obyvateľov. Omračujúca predstava! Keď sa večer uložil do postele, hlavu si musel zakryť vankúšom, aby ho nebudil lomoz vozov, čo medzi západom a východom slnka hrkotali po uliciach. Večné mesto nikdy nespalo.

Jeho strýko Benjamín nebol v Ríme po prvý raz a mal akú-takú predstavu, ako sa širokými dláždenými ulicami a úzkymi kľukatými priechodmi dostať k synagóge v Campi na severozápadnom okraji mesta, kde sa mali stretnúť s Rúfom.

Z prenajatého domu v preľudnenej štvrti neďaleko Via Appia vykročili asi pred dvadsiatimi minútami a práve míňali Circus

Maximus, najslávnejší jazdecký štadión na svete. Okrem pár otrokov, ktorí zbierali z dráhy konský trus, obrovské priestranstvo teraz zívalo prázdnotou.

Keď sa dostali do spleti úzkych uličiek, Benjamín zastal, rozhladol sa a rozhodol sa ísť doprava. Po niekoľkých odbočeníach zastal znova.

Akvila potlačil úsmev. „Nezablúdil si, strýko?“

„Pravdaže nie, len pozerám, kde presne sme.“

„Ja len že sme sa už tretí raz vrátili na to isté miesto. Niektorí by povedali, že blúdime, ale ja by som si nič také nedovolil.“

„Pravdaže nie,“ Benjamín naňho vrhol výrečný pohľad. „Pretože si náramne múdry... vo svojich vlastných očiach.“

Akvila sa uškrnul. „Moje oči vidia, že tamto naľavo je odbočka na Via Tecta. Nehľadáš práve tú?“ Ukázal na ústie ulice schované za stromami. Benjamín, ktorý bol od neho nižší, si ho nemohol všimnúť.

„Hľadám. Prečo si to nepovedal skôr?“

Via Tecta viedla povedľa rieky. Akvila si so záujmom prezeral nádherné budovy, ktoré míňali: divadlá, kúpele, verejné pamätníky. Na okamih zabudol, že je sabat, aj na priateľa, ktorý na nich čaká v synagóge, a spomalil.

„Tie domy sa nevyparia! Budú tu stáť, aj keď sa budeme vracat’,“ podpichol ho Benjamín. Akvila pridol do kroku. Pokračovali ďalej na sever až po Via Flaminia a zabočili do úzkej uličky vedúcej k rieke.

Rúfus, ktorý sa ich zjavne nevedel dočkať, stál pred nenápadnou hranatou budovou opretý o múr. Keď ich zazrel, rozťahol ruky a na zarastenej tvári sa mu zablýskal snehobiely úsmev.

Benjamín ho objal. „Dávno sme sa nevideli, priateľ môj.“

„Uf, konečne si tu!“ zvolal Rúfus. „Aspoň už nemusím čítať listy. Škriabeš ako kocúr, tvoje písmo sa nedá rozlúštiť. Minule som si myslel, že si predal svoju bradu, ale ako vidím, stále ju máš na tvári.“

Benjamín vybuchol do smiechu a pohladkal si dlhú hustú bradu. „Zle si lúštil. Trvalo roky, kým som si tú náheru vypestoval.“ Ukázal na Akvilu postávajúceho bokom. „Môjho synovca si pamätáš, nie?“

Rúfa, syna Šimona z Cyrény, videl Akvila naposledy pred desiatimi rokmi. Rúfov otec pomáhal Pánovi niesť kríž, spomenul si nevdojak.

Roky boli k Rúfovi milosrdné. Počernú tvár mal bez vrások, kučeravé vlasy čierne ako atrament a chlapčenský úsmev žiarivý ako slnečný deň.

„No nie!“ zvolal a zdvihol obočie. „Tento svalnatý krásavec nemôže byť Akvila! Akvila, ktorého si pamätám, mi bol potiaľto!“ ukázal rukou do polovice hrude.

„Tie svaly sú výsledok ťažkej práce. Strýko Benjamín so mnou nemá zľutovanie,“ uškrňal sa Akvila.

Keď si spomenuli, prečo má najstarší syn zámožného obchodníka dlane samý mozol, na chvíľu všetci traja zmĺkli.

Ťaživé ticho prerušil Rúfus. „Pre mňa budeš vždy chlapec. Pod sem!“ objal ho mohutnými rukami ako otec syna. Dojatý Akvila s námahou potlačil slzy. Takúto úprimnú náklonnosť mu už roky neprejavil nikto, jedine strýko Benjamín.

„Nepôjdeme radšej dnu?“ nadhodil Benjamín a pošúchal si ruky. „Chcem si vypočuť Božie slovo.“

Synagóga bola jednoduchá prízemná budova s dverami natretými nebesky modrou. V Ponte, Akvilovej rodnej provincii, žili veľké židovské komunity po stáročia v relatívnom bezpečí a tamojšie synagógy boli oveľa impozantnejšie, elegantnejšie.

Tento dom modlitby mal popri troch stenách iba rady prostých murovaných sedadiel, v strede štvrtej steny, západnej, stál svätostánok s posvätnými zvitkami. Vysoký tubus na papyrusy, zdobený komplikovanými ornamentmi, jediný luxusný predmet v modlitebni, bol obrátený smerom k veriacim. Cez nevelké okno Akvila zazrel dvor s bylinkovými a kvetinovými záhonmi a za ním ďalšiu, trocha menšiu budovu. Nijaký prepych, ale všetko bolo starostlivo udržiavané, čistučké. Bolo vidieť, že spoločenstvo v Campi svoju synagógu miluje.

Muži a ženy v nej smeli sedieť spolu, no jedna skupinka žien sa oddelila a utiahla sa do posledného radu. To budú tie, čo vyznávajú Pána, no nie sú židovského pôvodu, domyslel si Akvila.

„Podte, tamto je moja mama,“ povedal Rúfus a ťahal ich k prednému radu. „Veľmi sa na vás tešila.“

Mária mala plné, usmievavé pery ako jej syn a spod závoja jej vykúkali pevné biele kučery. V očiach upretých na Akvilu sa zračila vládnosť.

„Vitajte, bratia,“ pozdravila trocha šušlavo, mäkko. „Dúfam, že ste hladní.“ Rozprávala gréckym dialektom prostých ľudí, nazývaným koiné, v ktorom sa spájali nárečia viacerých oblastí. Dokonca ani helénski Židia, čo žili rozprchnutí medzi ostatnými národmi ríše, sa medzi sebou nezhovárali po hebrejsky, ale po grécky.

„Počul som, že Šimon zomrel,“ povedal Benjamín. „Nech ti je Boh milostivý!“

Šimonova náhla smrť, ku ktorej došlo pred deviatimi mesiacmi, otriasla rodinou aj každým, kto ho poznal. Raz večer si lahol spať vo zvyčajný čas, a než vyšlo slnko, bez jediného vzdychu či slovka ponosy odišiel na večnú slávu.

Dom a rodinnú dielňu v Cyréne zdedil Šimonov starší syn Alexander a Rúfus sa vydal do Ríma, aby rozšíril ich obchodné styky. Mária sa rozhodla odísť s mladším synom.

„Ďakujem, Benjamín,“ povedala. „Toto je tvoj synovec?“

„Áno. Akvila je syn môjho staršieho brata.“

Akvilovi pri jeho slovách preletel po tvári mrak, no pokúsil sa usmiať. „Bol som,“ povedal, nedokázal by žiť s polopravdou.

Mária mu položila ruku na plece. „Alexander je tvoj otec a navždy ním zostane, chlapče. Nijaké slová ani právne dokumenty na tom nič nezmenia.“

Akvila zbledol a sklopil oči. Takže Mária vie, že ho otec vydedil v prospech mladšieho syna. Jeho hanba sa stala verejným tajomstvom. V malom kresťanskom svete sa novinky šírili naprieč hranicami, z kontinentu na kontinent.

Rúfus ho objal okolo pliec. „V tejto spoločnosti sa to pokladá za vyznamenanie. Náklonnosť svojho pozemského otca si možno stratil, chlapče, ale nebeský Otec má z teba radosť. Stáť si za svojím si vyžaduje odvahu. Prísť o všetko, a predsa vytrvať v pravde zasa silu.“ Obzrel sa. K svätostánku s Tórou mieril nejaký muž. „Ach, už začíname. Poďte, radšej si posadáme.“

Akvila vzdychol. Títo ľudia, ktorých takmer nepozná, vedia o jeho ponížení. Je vydedenec, zriekla sa ho vlastná rodina. Bolesť nezahojenej rany ho bude prenasledovať aj ďaleko od domova.

Dôverne známy priebeh bohoslužby mu pomohol utíšiť strápené srdce. Privrel oči, sústredil sa na úvodnú modlitbu, a keď vyslovil *Šema*, jeho hlas splynul s ostatnými, mužskými a ženskými, ktoré

rôznymi prízvukmi zborovo odriekali: *Počuj, Izrael, Pán, náš Boh, je jediný Pán.*

Modlitba doznela a predčítajúci úctivo rozvinuli Tóru. Všetci si vypočuli sedem čítaní z kníh Zákona a jedno z prorokov, najprv v hebrejčine, potom v preklade do gréčtiny.

Akvila hovoril plynule po hebrejsky, a keď sa začalo prekladať, myšlienky sa mu rozutekali. Očami blúdil okolo seba, skúmal tváre modliacich sa. V rade, kde sedeli nábožní Nežidia, ho upútala mladá žena s medeno-gaštanovými vlasmi. V zhromaždení tmavovlasých sa nápadne vynímala. Nebola Židovka, no ani na Rimanku nevyzerala. Mala svetlú pokožku, výrazné líčne kosti a oči také sýtomodré, že zaujali aj z diaľky. Bola to zvláštna tvár. Akvila videl v živote množstvo oveľa krajších žien, ale takto ho ešte neupútala ani jedna.

Hlboká úcta a zbožnosť v jej tvári ho chytila za srdce. Prekladateľ sa dostal k poslednej časti čítaní, po grécky odriekal verše z Knihy proroka Izaiáša:

*Nespomínajte udalosti dávne,
o veciach predošlých neuvažujte.
Hľa, ja robím čosi nové, teraz to klíči, nebadáte?
Áno, urobím cestu na púšti a rieky na pustatine.*

Mladej žene sa do očí nahrnuli slzy. Vpíjala Božie slovo, akoby to bol sám život.

S takou vrúcnuou oddanosťou sa Akvila na bohoslužbách často nestretával, mladá Nežidovka do hĺbky duše uchvátená Písmom ho prekvapila.

Keď jeden z mužov tohto spoločenstva vstal, aby predniesol posolstvo dňa, Akvila sa donútil upriamiť pozornosť naňho. Počúval, no myšlienky sa mu jednoducho vracali k tej zvláštnej mladej žene.

Vedel, že nie je vydatá – vlasy nemala zakryté závojom. Gaštanové pramene jej voľne splývali na pleciah a chrbát. „Ktovie, čo ju pritiahlo do kongregácie Hebrejov?“ rozmýšľal. A potom podráždené vzdychol, nahnevanej sám na seba, že sa nevie sústrediť.

Do Ríma neprišiel vytriešťať oči na cudzinky. Chce začať nový život, vyrásť vo viere a šíriť pravdu, čo mu horí v srdci. Červenovlasé cudzinky nemajú v jeho plánoch miesto.

Dva

VERIACI SPEVAVO ODRIEKALI MODLITBY, ich hlasy sa zlievali do zamatového prúdu. Bol to práve tento zvuk, ktorý Priscillu pred rokom prilákal do synagogy. V ten deň bezcieľne kráčala ulicami sprevádzaná Lolliou, ktorá sa vliekla za ňou, keď jej pozornosť pritiahli melodické hlasy vychádzajúce z jednoduchej budovy.

Slová boli tlmené, nezrozumiteľné, no vycítila z nich čosi, čo ju hlboko zasiahlo.

„To je synagóga,“ pošepla jej Lollia. „Židovská modlitebňa.“ Lolliu, ktorá sa narodila ako otrokyňa, jej židovský otec nevychoval v tradíciách svojho ľudu, no modlitby poznala.

Priscilla bez rozmýšľania strčila do dverí a vošla. Utiahla sa do kúta a uchvátena počúvala slová tajuplných textov, ktoré slávnostne prekladal do gréčtiny štíhly muž s nápadne bielymi zubami.

Lollia jej občas rozprávala o viere svojho otca. Jej vedomosti boli neúplné, len také úlomky, no Priscillu zaujal Boh, ktorý má pochopenie pre svet obývaný zlomenými ľuďmi. A keď prvý raz videla židovský obrad na vlastné oči, podmanila si ju nádej, čo sa vplietala do užialeného náreku.

Keď sa bohoslužba skončila, Priscillu s Lolliou obstalo niekoľko žien, no neprišli ich vyhrešiť ako votrelcov. Privítali ich, akoby úplne cudzie ženy na prahu ich modlitebne neboli nijaká zvláštnosť.

Priscilla si neskôr neraz vavela, že v ten deň nasmeroval jej kroky k synagóge Pán a na krídlach modlitieb svojho ľudu jej poslal pozvanie. Prijala ho a už nikdy sa neobzrela späť.